

Ökenblomman
En novell
Av Emil Bendix (2022)

En liten figur sitter under ett mörkt träd. En liten figur vars långa vita svans slingrar sig runt trädstammen. I handen har figuren en själklös blomma som denne hanterar ömt i sina små tassar. I bakgrunden breder en granskog ut sig. Natten tycks ha viljan att sluka den lilla figuren, men månskenet håller en vakande hand över den. Tillsammans med den täta, bleka dimman som sprider ut sig som ett hav ser det ut som att figuren sitter uppspolad på en öde ö. Ändå sitter figuren stilla under trädet vars utsträcka grenar vinkar mot natthimlen. Där dansar nämligen stjärnorna en hälsning tillbaka. Jag drar ett penseldrag till, nästan i trans, där ett penseldrag nog inte behövs. Varför sitter du där? Känner du dig inte ensam? Allt detta vill jag fråga denna lilla varelse som jag själv skapat. Plötsligt känner jag en mjuk värme, ett tryck på handflatan, när hennes sköra hand greppar min. När jag kollar upp pekar den andra mot fönsterkarmen.

"Nu blommar den." mamma. Käraste mamma. Där ligger du ju, nedbäddad i sängen med garn i knä. "Sa jag inte att den skulle det?"

"Vadå?" jag ser mig förvirrat omkring. Hon pekar på kaktusen som står vid fönstret. Mycket riktigt har den en blomma. "Vad eget.."

"Jag sa ju att den skulle det." hon hade faktiskt sagt det. Jag hade tänkt på annat när hon sa det, men visst hade hon sagt det. Hon hostar till. Jag tittar på henne och hon förstår vad som utspelar sig bakom mina ögon. "Oroa dig inte, jag mår bra - är det inte eget?" jag går långsamt upp mot den.

"Jag visste inte.. kan kaktusar sånt?" jag fingrar på blomman, ser de små, nätta bladen. Underligt. Mamma hostar till igen. Jag vänder mig mot henne och på vägen dit stannar mina ögon på det gamla golvuret som långsamt tickar, tickar som om den själv hade ett litet hjärta därinne i dess kärna. Tiden har flugit förbi som den ibland gör. Hög tid för medicin och te bestämmer jag. På vägen till köket lägger jag min handrygg mot hennes, mitt sätt att krama om henne, visa henne min närhet, nu när det gör så ont i hennes kropp. Hennes ögon är fästa på den lilla blomman.

Köket är rent. Rent av min rastlöshet. Rent av alla de timmar jag väntar på att något ska hända, något ska förvärras, något ska - vad var det jag skulle göra? Juste ja, te och medicinen. Te och kanske.. en kokosboll. Mina systrar brukar komma förbi och städa några gånger i veckan. Den yngsta har alltid med sig kokosbollar. Hon brukar blanda i apelsin och dadlar. Jag har egentligen aldrig gillat dadlar.

"Ska den vattnas, tror du?" ropar hon från sovrummet med några dova hostningar som påföljd.

"Ska de ha sånt?" frågar jag lite disträ. Det är konstigt. Samma känsla kommer krypandes likt dimman i min målning. Jag känner mig som den lilla varelsen.. ensam, väntandes.. på något -

"Ja, du kan ju försöka med en kopp te," börjar hon retsamt. "Se vad den säger."

"Vadå? Nej, det var inte det jag -"

"En kopp grönt hade inte varit så dåligt!" börjar mamma pipa och ger kaktusen en av hennes berömda röster. "Har du något grönt därinne i köket, mån tro?" Det finns inget annat att göra än att spela med.

"Nej, inget grönt.." jag spelar med så gott jag kan, men jag har alltid känt mig stel vid sådana korta improvisationer. "..men svart?"

"Svart te? Ska du ha död på mig?" död. Där är det. Det är döden som hänger runt i lägenheten. Jag blir genast svag i kroppen. Döden. "Nåväl, så får det vara. Om det är allt du har, så är det det jag tar." Sedan byter mamma plötsligt till sin egen röst igen och säger: "se efter om vi har några av Tovas bakelser kvar." Ett smått leende sprider sig på mina läppar. Ibland kan jag tycka att sådana små grejer är gulliga, gulligt att hon är en gottegris, att det ligger en sådan stor kärlek bakom. Det är så mänskligt och samtidigt eget för var människa. Kanske är det mer eget med den som faktiskt märker och uppskattar det speciella.

"Jag trodde faktiskt inte att jag skulle gilla dem, men de är riktigt goda." ropar jag tillbaka. Plötsligt plingar ringklockan till och innan min hjärna skickar mig till dörren öppnas den.

"Hej mamma!" ropar den yngsta av oss. Jag hör henne springa in i sovrummet med energi som pulserar ut genom varje steg som slår till det gamla trägolvet "Hur är det?" hon låter glad. Hon brukar låta glad.

"Ser du?" jag hör min moders röst.

"Nej - vad underligt!"

"Var det inte det jag sa?"

"Sa du det?"

"Ja, visst sa jag det?"

"Hon sa det faktiskt." ropar jag från köket. Min äldre syster kommer in i köket med en kasse. Den har ett tunt snölager på sig, ett tunt snölager som långsamt smälter i värmen.

"Hej," hon kramar om mig. "Hur mår du?" hon håller om mig ett bra tag. Jag rycker försiktigt på axlarna och ler lite svagt.

"Sådär.." hon kramar om mig hårdare. Jag tittar på den smältande snön. Snö ena stunden och nästa stund vatten. Det är konstigt, är det inte? Det är ett sådant faktum man accepterar utan att tänka på det alltför mycket, men det är eget..

"Du borde gå in och kika på kaktusen, jag tror att det skulle göra mamma glad." hon drar sig ur kramen, nickar med ett varmt leende och går sedan ut ur köket.

"Hej mamma, hur mår du?" hör jag henne säga från sovrummet.

"Jag mår bra - bara lite hosta - är den inte vacker?"

"Jo visst. Våldigt. Har du ätit något än?" tre är vi totalt. Jag är den i mitten. Vi är alla så olika men ändå är vi här. Att blod kan förena människor så enkelt. Hade vi varit främlingar hade vi nog aldrig setts ute i världen, ändå älskar vi varandra. Hade vi kanske stött på varandra på en jazz-klubb, kanske? Min yngre syster gillar jazz. Jag gillar jazz som koncept. Tung, mörk och ensam. Så är det i alla fall i filmerna. Min yngsta syster dansar in i köket och omfamnar mig och jag dras med ett ryck ur min dagdröm.

"Hej!" hon har ett stort leende, ett leende som värmer ett rum, ett leende som får en själv att börja le, utan att man kan hindra det. Leendet övergår snabbt till något mer neutralt, vilket i hennes fall ändå fortsätter värma rummet. "Hur mår hon?" undrar hon med en viskning. Min äldsta syster kommer även hon in och börjar fixa till i köket, drar fram kastrull och skärbrädor. Hon sveper bort vattnet som brukade vara snö från kassen utan någon större omtanke. Jag skakar på axlarna. Svårt att avgöra, försöker jag i alla fall att förmedla, tillsammans med något som även säger; ni känner ju henne. Hon nickar stilla, med hennes speciella och egna lilla leende, sedan går hon för att städa.

Även om jag nog hade klarat att ta hand om hemmet själv, gläder jag mig att mina systrar kommer hit så ofta. Man kan tappa sig själv när man är hemma så mycket, glömma bort att man egentligen uppskattar världen utanför fönstret. Dock är jag låst till denna lilla lägenhet, både av eget behag och som konsekvens av mammas tillstånd.

Rastlöst följer jag min systers arbete medan hon drar fram alla olika sorters städredskap. Alla hennes saker är också alltid ekologiska. Till och med rengöringsmedlet. Att man kan skapa något som fräter bort smuts utan starka kemikalier har alltid förvånat mig. Själv brukar jag använda en flaska som enligt etiketten tar bort 99 procent bakterier. Den har lukten av att göra det också. Det är kanske det jag saknar med min systers rengöringsmedel. Den saknar lukten av att vara farlig. Om den kan ta kål på mina hjärnceller då borde den ju kunna ta kål på alla bakterier också. Ett hållbart argument.

"Vet du," börjar jag.

"Vadå?" svarar hon.

"Vi har en flaska med riktigt starka kemikalier," börjar jag skämtsamt. "Inget du är intresserad av eller?" Det har vid det här laget blivit en jargong vi har när det är tyst i lägenheten, medan min syster lagar mat och min mor stickar sitt garn.

"Bara om du har.." hon börjar skrubba handfatet aggressivt, "..om du har ett par bildäck som jag kan bränna efteråt." jag tittar undrande

på henne. Hon ler fräckt. "Jo, men om vi nu ändå tar död på världen kan vi väl lika gärna göra det snabbt." jag skrattar.

"Ja, du tänker så." jag står där ett bra tag, bara står. Hon skrubbar vidare, men det märks att det är något inom henne som snart vill ut. "Hur har du det?" Frågar jag henne.

"Bra." hon tittar upp på mig. "eller inte så bra. Jag är rädd egentligen."

"Rädd?" hon nickar. "Jag med egentligen."

"Hur mår hon?"

"Hon säger som hon brukar säga, att det inte är något att oroa sig för. Men läkarna - ja, du vet."

"Visst." jag har inget mer att säga, har aldrig varit bra på det, veta vad jag ska säga för att trösta någon med ord. Känns ofta som att det blir ett falskt lager av kräm som ska skydda en mot sanningen. Jag känner mig stel och går istället en sväng genom den lilla lägenheten. Det har blivit mörkt ute och i gatulampornas sken singlar snön sig långsamt ner. Det är vackert. Ensamt. På väggarna hänger foton. Bilder på pappa och mamma, bilder på oss barn nakna vid sjön. Ett helt liv hänger på väggen. Jag reagerar alltid på samma sätt när tårarna kommer. Jag kommer nog aldrig förstå varför det är så instinktivt. Tittar alla upp mot taket? Drar ihop läpparna, spänner näsan och hoppas att det räcker för att hindra tårarna från att göra sig fria? Kanske för att jag tänker på tårar eller kanske för att de länge suttit och väntat, börjar de långsamt rinna ner, tätt i hand med frågorna. Ska allt detta dö med mamma? Hela hennes liv? Ska det bara gå och försvinna? Vi finns ju kvar att hålla det vid liv, men det är inte nära på nog. Det finns så mycket jag ville fråga men samtidigt ett motstånd. Jag ville fråga om hennes barndom, om hennes egna föräldrar. Om det lilla hus hon själv vuxit upp i. Om hennes skolgång, om hennes drömmar och förhoppningar. Men om jag skulle öppna den säcken öppnar jag även liemannens svarta säck, och så plötsligt skulle döden vandra öppet bland oss i den lilla lägenheten. Nej, bättre att jag bär honom i min egna kropp så länge jag kan förmå mig.

"Vad fint du målar!" min systers röst väcker mig från mitt translika tillstånd. "Mörkt - men jättefint!" jag går in i rummet. Där ligger mamma nerbäddad i sängen med en kopp te och några av min systers kokosbullar. Hon ler mot mig, samma leende min yngre syster har märker jag nu. Det är en sak som bevaras, tänker jag sorgset men skakar snabbt bort de tankarna.

"Jag säger alltid - jag säger då alltid: kan du inte ta och måla något med färg? En fjäril, en blomma." hon säger det som ett skämt, men det är sant. På senaste tiden har allt som kommit från mitt hjärta och ut på papper varit mörkt.

Min yngre syster skrattar till och säger: "I den här takten har du snart en egen liten skog." jag gömmer ett litet leende bakom min hand. Handen kommer upp när man pratar om min konst. Jag biter lite på min tumnagel innan jag svarar.

"Jag gillar skogen. Det är något.. mystiskt med den. Något mörkt som inte bara är läskigt, utan.. oförståeligt." jag skakar på huvudet för att markera att jag knappt själv förstår vad jag säger.

"Vem är den lilla figuren?" frågar min syster. "Hon ser så ensam ut."

"Jag undrar samma sak." svarar jag ärligt. Det är tyst ett tag, både mamma och min syster tittar på målningen. "Det är som att hon väntar på något.. att säga något.. jag - jag vet inte.."

"Vem vill hon prata med?" frågar min mor och lägger en hand på min midja.

"Sig själv tror jag, eller världen kanske." jag känner att mina tårar är nära nu. "Hon vill fråga vad.. vad som kommer näst.." jag tittar på den mörka skogen. "Det är som att en vind blåser upp i skogen, en vind med förändring i namnet. Snart kommer allt hon ser ändras. Den lilla blomman hon håller i kommer snart att vissna och försvinna."

"Är det inte det som gör blommor så vackra?" jag tittar upp på min mor, min vackra mor. "De lever i stunden, man har dem ett tag, men man vet att en dag kommer man vakna och så är de borta, så man uppskattar varenda stund." min syster snyftar till. Jag tittar runt och ser min äldre syster omfamna min yngre.

"Jag vet inte om jag är redo för att säga hejdå. Jag vet inte om jag är stark nog att se blomman vissna än. För jag vet att jag aldrig kommer ha samma blomma i mitt liv igen."

"Därför finns stjärnorna. Se upp mot himlen så finns de där lika säkert varenda kväll." mamma skrattar till med en snyftning. "De finns där även om du inte ser dem."

"Jag vet inte hur världen skulle se ut om du inte var i den. Jag vet inte.." stora tårar börjar nu rinna nedför mina kinder. Mamma drar sig till mig och kramar om mig. En moders kram finns bara på ett ställe och det är i ens moders famn.

"Vad hade den lilla varelsen velat fråga?" frågar min yngre syster. "Om den hade chansen att fråga, vad hade den frågat?" jag skrattar till. Det är en sån gullig fråga.

"Den hade frågat.. hade du någon låt du lyssnade intensivt på när du var yngre?" min mor skrattar till.

"Om jag hade en favoritlåt?" svarar mamma. "Jo, visst." hon rullar ögonen. "Ni skulle sett mig som tonåring, aldrig att ni hade känt igen mig. Aldrig." vi skrattar alla, sätter oss runt sängen och frågar henne alla de frågor vi haft på hjärtat. Vi fortsätter så i timmar. För varje timme som går sitter vi en stund i våra egna tankar medan det stora golvuret spelar ut sina klockslag. Vi äter runt sängen, vi pratar om allt smått och stort, om alla känslor och saker man sedan länge glömt. Det är mörkt ute när den gamla golvuret slår till för sista gången denna kväll.

KLANG! Vi tittar alla upp mot den stora klockan. KLANG! Två små dörrar slår upp och ut kommer två ännu mindre figurer. En man och en kvinna. Den ene i frack och den andre i klänning. KLANG! Med varje slag av klockan rör de sig mot varandra, långsamt men säkert. KLANG! De står nu mittemot varandra, tittar på varandra, bugar lätt. KLANG! De dansar runt i en cirkel - ett varv, två varv - KLANG! De bugar lätt igen, och vänder sig om. KLANG! De börjar långsamt röra sig hemåt, tillbaka till sina små dörrar av mörkt trä. KLANG! Den långa resan hem. Bakom allt trä och maskineri ska de sitta.. KLANG! ..utan vår vetskap om vad som försiggår där bakom. KLANG! Det kommer vi aldrig kunna. KLANG! Bara vår fantasi kan ge oss en bild, men jag tror nog att vi alla vill se den med färg. KLANG! Allt är lugnt i huset. Vi vänder oss om, ser på mor, ser hennes tysta leende och ser det som inte längre är där.

Vi sitter där länge, jag och mina systrar. Bara sitter, kramar om varandra. Gråter och tröstar varandra. Plötsligt minns jag kaktusen. Där står den vid fönsterbänken. Jag ställer mig upp och går upp till den. Den stora vackra färgglada blomman är intet längre. I dens ställe är vissna blad, en skugga av det som fanns när livet var där. Utanför glittrar stjärnorna i mörkret. Törs jag erkänna att det var jag, under den tid mor sov, som smög mig ut till den närmaste blomsteraffär? Törs jag erkänna att jag köpte den vackraste och färggladaste av blomma och med en synål i kaktusen stack?